

## Algemene voorwaarden

### HBK B.V.

#### Artikel 1 - Algemeen

- 1.1 HBK B.V. is een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.
- 1.2 In deze algemene voorwaarden wordt verstaan onder:  
Opdrachtgever: de wederpartij van Opdrachtnemer bij een overeenkomst als bedoeld in Artikel 2.1.  
Opdrachtnemer: HBK B.V. gevestigd te Leiderdorp, waaronder mede te verstaan is SAS for Expats - a part of HBK tax advisers.  
Werkzaamheden: alle werkzaamheden waartoe opdracht is gegeven, of die door Opdrachtnemer uit andere hoofde worden verricht. Het voorafgaande geldt in de ruimste zin van het woord en omvat in ieder geval de werkzaamheden zoals vermeld in de opdrachtbevestiging;  
Bescheiden: alle door de Opdrachtgever aan Opdrachtnemer ter beschikking gestelde goederen, waaronder stukken of gegevensdragers, alsmede alle in het kader van de uitvoering van de opdracht door Opdrachtnemer vervaardigde goederen, waaronder stukken of gegevensdragers.
- 1.3 Alle opdrachten worden, met terzijdestelling van de artikelen 7:404 en 7:407 lid 2 BW, uitsluitend aanvaard en uitgevoerd door Opdrachtnemer.
- 1.4 Alle bedingen in deze algemene voorwaarden zijn mede gemaakt ten behoeve van de bestuurders, zowel direct als indirect, en van al degenen die voor Opdrachtnemer werkzaam zijn.

#### Artikel 2 - Toepasselijkheid

- 2.1 Deze algemene voorwaarden maken deel uit van alle overeenkomsten van opdracht, strekkend tot het verrichten van werkzaamheden door Opdrachtnemer dan wel haar directe en indirecte bestuurders en/of degenen, die voor Opdrachtnemer werkzaam zijn, van alle daaruit voortvloeiende en/of daarmee samenhangende overeenkomsten tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer, respectievelijk hun rechtsopvolgers, alsmede van alle door Opdrachtnemer gedane aanbiedingen en/of offertes.
- 2.2 Van deze voorwaarden afwijkende bedingen zijn slechts van kracht indien en voor zover Opdrachtnemer deze uitdrukkelijk en schriftelijk aan Opdrachtgever heeft bevestigd.
- 2.3 Indien enige beding, deel uitmakend van deze algemene voorwaarden of van de overeenkomst, nietig zou zijn of vernietigd wordt, blijft de overeenkomst voor het overige zoveel mogelijk in stand en zal het betreffende beding in overleg tussen partijen onverwijld worden vervangen door een beding dat de strekking van het oorspronkelijke beding zoveel mogelijk benadert.
- 2.4 Aan de algemene voorwaarden van Opdrachtgever komt voor de met Opdrachtnemer aangegane overeenkomsten slechts werking toe voor zover deze niet in strijd zijn met de onderhavige voorwaarden. Bij twijfel over de vraag of zodanige strijdigheid aanwezig is, prevaleren de algemene voorwaarden van Opdrachtnemer.

#### Artikel 3 - Aanvang en duur van de overeenkomst

- 3.1 De overeenkomst wordt geacht tot stand te zijn gekomen op het moment dat de door Opdrachtnemer en Opdrachtgever ondertekende opdrachtbevestiging door Opdrachtnemer retour is ontvangen, tenzij partijen op andere wijze dan door schriftelijke opdrachtbevestiging tot overeenkomst zijn gekomen. De bevestiging is gebaseerd op de ten tijde daarvan door Opdrachtgever aan Opdrachtnemer verstrekte informatie. De bevestiging wordt geacht de overeenkomst juist en volledig weer te geven.
- 3.2 De overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, tenzij uit de inhoud, aard of strekking van de verleende opdracht voortvloeit dat deze voor een bepaalde tijd is aangegaan.
- 3.3 Het staat partijen vrij om de totstandkoming van de overeenkomst met andere middelen te bewijzen.

#### Artikel 4 - Gegevens en informatie

- 4.1 Opdrachtgever is slechts gehouden tot (verdere) uitvoering van de opdracht indien Opdrachtgever alle door Opdrachtnemer verlangde gegevens en informatie, in de vorm en op de wijze als door Opdrachtnemer gewenst, heeft verstrekt. Extra kosten, ontstaan doordat Opdrachtgever de verlangde gegevens of informatie niet, niet tijdig of niet behoorlijk heeft verstrekt, komen voor rekening van Opdrachtgever.
- 4.2 Opdrachtgever is gehouden Opdrachtnemer onverwijld te informeren omtrent feiten en omstandigheden die in verband met de uitvoering van de opdracht van belang kunnen zijn.

- 4.3 Opdrachtgever staat in voor de juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid van de door of namens hem aan Opdrachtnemer verstrekte gegevens en informatie, ook indien deze van derden afkomstig zijn.
- 4.4 Opdrachtnemer heeft het recht de uitvoering van de opdracht op te schorten tot het moment dat Opdrachtgever aan de in de vorige leden genoemde verplichtingen heeft voldaan.
- 4.5 Indien en voor zover Opdrachtgever zulks verzoekt, worden de ter beschikking gestelde gegevens en bescheiden aan deze geretourneerd, behoudens het bepaalde onder Artikel 16.

#### Artikel 5 - Uitvoering van de opdracht

- 5.1 Opdrachtnemer bepaalt de wijze waarop en door welke perso(o)n(en) de opdracht wordt uitgevoerd, doch neemt daarbij de door Opdrachtgever kenbaar gemaakte wensen zoveel mogelijk in acht.
- 5.2 Opdrachtnemer zal de werkzaamheden naar beste vermogen en als een zorgvuldig handelend beroepsbeoefenaar uitvoeren. Opdrachtnemer kan evenwel niet instaan voor het bereiken van enig beoogd resultaat.
- 5.3 Opdrachtnemer heeft het recht bepaalde werkzaamheden, zonder kennisgeving aan Opdrachtgever, te laten verrichten door een door de Opdrachtnemer aan te wijzen persoon of derde, indien zulks naar oordeel van Opdrachtnemer wenselijk is met het oog op een voor partijen optimale uitvoering van de opdracht.
- 5.4 De opdracht wordt uitgevoerd met inachtneming van de toepasselijke beroepsregels. Op aanvraag van de Opdrachtgever zendt de Opdrachtnemer een exemplaar van de toepasselijke beroepsregels toe. Opdrachtgever zal de beroepsregels die op de Opdrachtnemer van toepassing zijn alsmede op degenen die bij of voor de Opdrachtnemer werkzaam zijn, voortvloeiende verplichtingen respecteren.
- 5.5 Voor de fiscale werkzaamheden geldt dat de opdracht wordt uitgevoerd met inachtneming van het Reglement Beroepsuitoefening en het Reglement Tuchtzaken van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs. Een exemplaar van deze Reglementen wordt aan Opdrachtgever op aanvraag toegezonden. Opdrachtgever zal de uit de Reglementen voor Opdrachtnemer, respectievelijk voor degenen die bij of voor hem werkzaam zijn, voortvloeiende verplichtingen respecteren.
- 5.6 Indien en voor zover de opdracht strekt tot het opmaken van een jaarrekening van een vennootschap als bedoeld in artikel 101 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en slechts wanneer Opdrachtgever dit uitdrukkelijk verzoekt, zal Opdrachtnemer zich inspannen om bedoelde jaarrekening binnen 5 maanden na afloop van het boekjaar van de vennootschap op te leveren, mits alle door Opdrachtnemer verlangde gegevens en informatie, in de vorm en op de wijze als door Opdrachtnemer gewenst, tijdig zijn verstrekt door Opdrachtgever.
- 5.7 Buiten de gevallen bedoeld in Artikel 5.6, verstrekt Opdrachtnemer op eerste verzoek van Opdrachtgever, een besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, houdende verlenging van de termijn als bedoeld in het voorgaande lid met zes maanden.
- 5.8 De overeenkomst kan - tenzij vaststaat dat uitvoering blijvend onmogelijk is - door Opdrachtgever niet wegens termijnoverschrijding worden ontbonden, tenzij Opdrachtnemer de overeenkomst ook niet of niet geheel uitvoert binnen een hem na afloop van de overeengekomen leveringstermijn schriftelijk aangezegde redelijke termijn.
- 5.9 Indien tijdens de opdracht werkzaamheden zijn verricht ten behoeve van het beroep of bedrijf van Opdrachtgever welke niet vallen onder de werkzaamheden zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging, wordt aan de daarop betrekking hebbende aantekeningen in de administratie van de Opdrachtnemer het vermoeden ontleend dat deze aantekeningen in incidentele opdracht van Opdrachtgever zijn verricht. Deze aantekeningen dienen betrekking te hebben op tussentijds overleg van Opdrachtgever en Opdrachtnemer.
- 5.10 De uitvoering van de opdracht is niet, tenzij uitdrukkelijk anders schriftelijk wordt vastgelegd, specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien de werkzaamheden aanwijzingen voor fraude opleveren, zal Opdrachtnemer daarover aan Opdrachtgever rapporteren. Opdrachtnemer is daarbij gehouden aan de door de beroepsorganisaties uitgevaardigde frauderichtlijnen.

#### Artikel 6 - Termijnen

- 6.1 Is Opdrachtgever een vooruitbetaling verschuldigd of dient hij voor de uitvoering benodigde informatie en/of materialen ter beschikking te stellen, dan gaat de termijn waarbinnen de werkzaamheden dienen te worden afgerond niet eerder in dan nadat de betaling geheel is ontvangen, respectievelijk de informatie en/of materialen geheel ter beschikking zijn gesteld.
- 6.2 Opgave van de leveringstermijn dan wel van enige andere termijn waarbinnen Opdrachtnemer aan zijn verplichtingen moet voldoen, wordt naar beste weten gedaan, maar deze opgave zal nimmer een fatale termijn zijn, tenzij uitdrukkelijk anders is bedongen.
- 6.3 In geval van niet tijdige levering of nakoming dient Opdrachtgever Opdrachtnemer schriftelijk aan te manen, waarbij aan Opdrachtnemer alsnog een redelijke verlenging van tenminste veertien dagen van de leveringstermijn wordt toegestaan. Eerst indien deze termijn wordt overschreden, is Opdrachtgever gerechtigd de overeenkomst te ontbinden, voor zover nog geen levering heeft plaatsgevonden, zonder dat Opdrachtnemer overigens in dat geval tot schadevergoeding gehouden zal zijn.

## Artikel 7 - Geheimhouding en exclusiviteit

- 7.1 Opdrachtnemer is verplicht de door of namens Opdrachtgever verschafte gegevens en informatie geheim te houden tegenover derden die niet bij de uitvoering van de opdracht zijn betrokken. Deze verplichting geldt niet voor zover op Opdrachtnemer een wettelijke of beroepsplicht rust tot openbaarmaking, waaronder begrepen de meldingsplicht voortvloeiend uit de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en andere nationale of internationale regelgeving met vergelijkbare strekking, of voor zover Opdrachtgever Opdrachtnemer van de geheimhoudingsplicht heeft ontheven. Deze bepaling verhindert niet vertrouwelijk collegiaal overleg binnen de organisatie van Opdrachtnemer, voor zover Opdrachtnemer zulks voor een zorgvuldige uitvoering van de opdracht of ter zorgvuldige voldoening aan wettelijke of beroepsverplichtingen noodzakelijk acht.
- 7.2 Opdrachtnemer is, indien hij voor zichzelf optreedt in een tucht-, civiele- of strafprocedure, gerechtigd de door of namens Opdrachtgever verschafte gegevens en informatie alsmede andere gegevens en informatie waarvan hij bij de uitvoering van de opdracht kennis heeft genomen aan te wenden voor zover de naar zijn redelijk oordeel van belang kunnen zijn.
- 7.3 Behoudens de uitdrukkelijke voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer is het Opdrachtgever niet toegestaan de inhoud van rapporten, adviezen, opinies of andere al dan niet schriftelijke uitingen van Opdrachtnemer openbaar te maken, of anderszins aan derden ter beschikking te stellen, behoudens voor zover dit rechtstreeks uit de overeenkomst voortvloeit, geschiedt ter inwinning van een deskundig oordeel omtrent de desbetreffende werkzaamheden van Opdrachtnemer, op Opdrachtgever een wettelijke of beroepsplicht tot openbaarmaking rust, of indien Opdrachtgever voor zichzelf optreedt in een tucht-, civiele- of strafprocedure.
- 7.4 Opdrachtnemer is gerechtigd de na bewerking verkregen cijfermatige uitkomsten, mits die uitkomsten niet te herleiden zijn tot individuele opdrachtgevers, aan te wenden voor statistische of vergelijkende doeleinden.

## Artikel 8 - Intellectuele vermogensrechten

- 8.1 Alle rechten met betrekking tot producten van de geest die Opdrachtnemer bij de uitvoering van de opdracht ontwikkelt of gebruikt, daaronder mede begrepen adviezen, werkwijzen, (model)contracten, systemen, systeemontwerpen en computerprogramma's, komen toe aan Opdrachtnemer, voor zover deze niet reeds aan derden toekomen.
- 8.2 Behoudens de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van Opdrachtnemer is het Opdrachtgever niet toegestaan de producten van de geest of de vastlegging daarvan op gegevensdragers al dan niet tezamen met of door inschakeling van derden te verveelvoudigen, openbaren en/of exploiteren, onverminderd het bepaalde in Artikel 7.3.
- 8.3 Het is Opdrachtgever niet toegestaan die producten aan derden ter hand te stellen, anders dan ter inwinning van een deskundig oordeel omtrent de werkzaamheden van Opdrachtnemer.

## Artikel 9 - Honorarium

- 9.1 Opdrachtgever is aan Opdrachtnemer een honorarium alsmede vergoeding van gemaakte kosten verschuldigd overeenkomstig de bij Opdrachtnemer gebruikelijke tarieven, berekeningsmethoden en werkwijzen.
- 9.2 Het honorarium van Opdrachtnemer, zo nodig vermeerderd met voorschotten en declaraties van ingeschakelde derden, wordt, inclusief de eventueel verschuldigde omzetbelasting, per maand, per kwartaal, per jaar of na volbrenging van de werkzaamheden aan Opdrachtgever in rekening gebracht.
- 9.3 Het honorarium van opdrachtgever is niet afhankelijk van de uitkomst van de verleende opdracht.

## Artikel 10 - Betaling

- 10.1 Betaling dient zonder enige aftrek, korting of verrekening in Nederlandse valuta en zonder opschorting wegens een vermeende of daadwerkelijke tekortkoming van Opdrachtnemer te geschieden door storting of overmaking op de op de factuur aangegeven bank- of girorekening binnen 14 dagen na factuurdatum, bij gebreke waarvan Opdrachtgever in verzuim is.
- 10.2 Indien Opdrachtgever in verzuim is, heeft Opdrachtnemer, zonder verdere sommatie of ingebrekestelling, het recht vanaf de vervaldag Opdrachtgever de wettelijke rente in rekening te brengen tot op de datum van algehele voldoening, één en ander onverminderd de verdere rechten, welke Opdrachtnemer heeft.
- 10.3 Alle buitengerechtigde kosten die Opdrachtnemer heeft in verband met de incasso van een vordering op Opdrachtgever zijn voor rekening van Opdrachtgever. Voor consumenten worden de incassokosten conform de Wet ter normering buitengerechtigde Incassokosten berekend op basis van een percentage van de hoofdsom met een minimum van € 40.
- 10.4 Alle kosten die Opdrachtnemer heeft in verband met een gerechtelijke procedure tegen Opdrachtgever zijn voor rekening van Opdrachtgever, ook voor zover deze kosten de rechterlijke proceskostenveroordeling overtreffen, tenzij Opdrachtnemer als verliezende partij in de kosten wordt veroordeeld.
- 10.5 Opdrachtnemer behoudt zich het recht voor om - ook tijdens de uitvoering van een opdracht, indien de financiële positie of het betalingsgedrag van Opdrachtgever daartoe naar het oordeel van Opdrachtnemer aanleiding geeft - van Opdrachtgever gehele of gedeeltelijke vooruitbetaling en/of het stellen van zekerheid te verlangen, bij gebreke

- waarvan Opdrachtnemer gerechtigd is de nakoming van verplichtingen op te schorten en is al hetgeen Opdrachtgever aan Opdrachtnemer uit welken hoofde ook verschuldigd is, direct opeisbaar.
- 10.6 In geval van een opdracht, die door meerdere opdrachtgevers gezamenlijk is verstrekt, zijn deze opdrachtgevers - voor zover de werkzaamheden ten behoeve van de gezamenlijke opdrachtgevers zijn verricht - hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van het factuurbedrag.

## Artikel 11 - Reclames

- 11.1 Een reclame met betrekking tot verrichte werkzaamheden of het factuurbedrag dient op straffe van verval van alle aanspraken binnen 30 dagen na de verzenddatum van de stukken of informatie waarover Opdrachtgever reclameert, dan wel, indien Opdrachtgever aantoont dat hij het gebrek redelijkerwijs niet eerder kon ontdekken, binnen 30 dagen na de ontdekking van het gebrek, schriftelijk aan Opdrachtnemer te worden kenbaar gemaakt.
- 11.2 Een reclame schort de betalingsverplichting van Opdrachtgever niet op, behoudens voor zover Opdrachtnemer aan Opdrachtgever te kennen heeft gegeven dat hij de reclame gegrond acht.
- 11.3 In geval van een terecht uitgebrachte reclame heeft Opdrachtnemer de keuze tussen aanpassing van het in rekening gebrachte honorarium, het kosteloos verbeteren of opnieuw verrichten van de desbetreffende werkzaamheden of het geheel of gedeeltelijk niet (meer) uitvoeren van de opdracht tegen een restitutie van het door Opdrachtgever reeds betaalde honorarium naar evenredigheid.

## Artikel 12 - Overmacht

- 12.1 Indien Opdrachtnemer zijn verplichtingen uit de overeenkomst niet, niet tijdig of niet behoorlijk kan nakomen ten gevolge van een hem niet toerekenbare oorzaak, waaronder begrepen maar niet daartoe beperkt stagnatie in de geregelde gang van zaken binnen zijn onderneming, worden die verplichtingen opgeschort tot op het moment dat Opdrachtnemer alsnog in staat is deze op de overeengekomen wijze na te komen.
- 12.2 Opdrachtgever en Opdrachtnemer hebben het recht, in geval de situatie als bedoeld in het eerste lid zich voordoet, de overeenkomst geheel of gedeeltelijk en met onmiddellijke ingang schriftelijk op te zeggen, overigens zonder dat recht op enige schadevergoeding bestaat.

## Artikel 13 - Aansprakelijkheid

- 13.1 Opdrachtnemer beschikt over een adequate beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Iedere aansprakelijkheid van Opdrachtnemer voor schade, voortvloeiende uit of verband houdende met de uitvoering van een opdracht, is steeds beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder de door hem afgesloten beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald, vermeerderd met het bedrag van het eigen risico dat volgens de polisvoorwaarden niet ten laste van de verzekering komt.
- 13.2 Buiten de in lid 1 bedoelde gevallen is de aansprakelijkheid steeds beperkt tot twee keer het honorarium (exclusief omzetbelasting) dat voor de opdracht in het kader waarvan de schade is toegebracht, in rekening is gebracht, met een maximum van € 75.000,-
- 13.3 Opdrachtnemer is jegens Opdrachtgever aansprakelijk voor een tekortkoming in de uitvoering van de opdracht voor zover de tekortkoming bestaat in het niet in acht nemen van de zorgvuldigheid en deskundigheid waarop bij de uitvoering van de opdracht mag worden vertrouwd. Opdrachtnemer is evenwel niet aansprakelijk voor:
- bij Opdrachtgever of derden ontstane schade die het gevolg is van de verstrekking van onjuiste of onvolledige gegevens of informatie door Opdrachtgever aan Opdrachtnemer of anderszins het gevolg is van een handelen of nalaten van Opdrachtgever;
  - bij Opdrachtgever of derden ontstane schade die het gevolg is van een handelen of nalaten van door Opdrachtnemer ingeschakelde hulppersonen (werknemers van Opdrachtnemer daaronder niet begrepen), ook indien deze werkzaam zijn bij een met Opdrachtnemer verbonden organisatie;
  - bij Opdrachtgever of derden ontstane bedrijfs-, indirecte- of gevolgschade, waaronder begrepen, maar niet beperkt tot stagnatie in de geregelde gang van zaken in de onderneming van de Opdrachtgever.
- 13.4 De in het derde lid vermelde uitsluitingen van de aansprakelijkheid van Opdrachtnemer gelden niet voor zover de schade het gevolg is van opzet of grove schuld van Opdrachtnemer.
- 13.5 Opdrachtnemer sluit iedere aansprakelijkheid uit voor schade die ontstaat bij Opdrachtgever ten gevolge van het voldoen door Opdrachtnemer aan de voor hem geldende wet- en beroepsregelgeving.
- 13.6 Een vordering tot vergoeding van schade dient uiterlijk binnen twaalf maanden nadat Opdrachtgever de schade heeft ontdekt of redelijkerwijze had kunnen ontdekken bij Opdrachtnemer te zijn ingediend, bij gebreke waarvan het recht op schadevergoeding vervalt.
- 13.7 Opdrachtnemer heeft te allen tijde het recht, indien en voor zover mogelijk, de schade van Opdrachtgever ongedaan te maken.
- 13.8 Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor beschadiging of teniet gaan van bescheiden tijdens vervoer of tijdens verzending per post, ongeacht of het vervoer of de verzending geschiedt door of namens Opdrachtgever, Opdrachtnemer of derden.
- 13.9 Opdrachtgever is gehouden Opdrachtnemer schadeloos te houden en te vrijwaren voor alle aanspraken van derden - daaronder mede begrepen aandeelhouders, bestuurders, commissarissen en personeel van Opdrachtgever alsmede

- gelieerde rechtspersonen en ondernemingen en anderen die bij de organisatie van Opdrachtgever betrokken zijn - die voortvloeien uit of verband houden met de werkzaamheden van Opdrachtnemer ten behoeve van Opdrachtgever, behoudens voor zover deze aanspraken het gevolg zijn van opzet of grove schuld van Opdrachtnemer.
- 13.10 Opdrachtgever vrijwaart Opdrachtnemer voor vorderingen van derden wegens schade, die veroorzaakt is doordat Opdrachtgever aan Opdrachtnemer onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt, tenzij Opdrachtgever aantoont dat de schade geen verband houdt met verwijtbaar handelen of nalaten zijnerzijds dan wel veroorzaakt is door opzet of grove schuld van Opdrachtnemer. Het voorgaande is evenwel niet van toepassing, indien en voor zover de opdracht strekt tot onderzoek van een jaarrekening als bedoeld in artikel 393 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

#### Artikel 14 - Vervaltermijn

Voor zover in deze algemene voorwaarden niet anders is bepaald, vervallen vorderingsrechten van Opdrachtgever uit welchen hoofde ook jegens Opdrachtnemer in verband met het verrichten van werkzaamheden door Opdrachtnemer in ieder geval na één jaar na het moment waarop Opdrachtgever bekend werd of redelijkerwijs bekend kon zijn met het bestaan van deze rechten.

#### Artikel 15 - Opzegging

- 15.1 Opdrachtgever en Opdrachtnemer kunnen te allen tijde met onmiddellijke ingang de overeenkomst opzeggen. Indien de overeenkomst eindigt voordat de opdracht is voltooid, is het bepaalde onder Artikel 9, eerste lid van toepassing.
- 15.2 Opzegging dient schriftelijk aan de wederpartij te worden medegedeeld.
- 15.3 Indien en voor zover Opdrachtnemer de overeenkomst door opzegging beëindigt, is hij gehouden Opdrachtgever gemotiveerd mede te delen welke redenen ten grondslag liggen aan de opzegging en al datgene te doen wat de omstandigheden in het belang van Opdrachtgever eisen.

#### Artikel 16 - Opschortingsrecht

- 16.1 Opdrachtnemer is bevoegd om de nakoming van al zijn verplichtingen op te schorten, waaronder begrepen de afgifte van bescheiden of andere zaken aan Opdrachtgever of derden, tot op het moment dat alle opeisbare vorderingen op Opdrachtgever volledig zijn voldaan.
- 16.2 Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing met betrekking tot zaken of bescheiden van Opdrachtgever die nog geen bewerking door Opdrachtnemer hebben ondergaan.

#### Artikel 17 - Elektronische communicatie

- 17.1 Tijdens de uitvoering van de opdracht kunnen Opdrachtgever en Opdrachtnemer op verzoek van Opdrachtgever door middel van elektronische middelen met elkaar communiceren.
- 17.2 Opdrachtgever en Opdrachtnemer zijn jegens elkaar niet aansprakelijk voor schade die eventueel voortvloeit bij één of ieder van hen ten gevolge van het gebruik van elektronische middelen van communicatie, waaronder - maar niet beperkt tot - schade ten gevolge van niet-aflevering of vertraging bij de aflevering van elektronische communicatie, onderschepping of manipulatie van elektronische communicatie door derden of door programmatuur/apparatuur gebruikt voor verzending, ontvangst of verwerking van elektronische communicatie, overbrenging van virussen en het niet of niet goed functioneren van het telecommunicatienetwerk of andere voor elektronische communicatie benodigde middelen, behoudens voor zover de schade het gevolg is van opzet of grove schuld.
- 17.3 Zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer zullen al hetgeen redelijkerwijs van ieder van hen verwacht mag worden doen of nalaten ter voorkoming van het optreden van voornoemde risico's.
- 17.4 De data-uittreksels uit de computersystemen van verzender leveren dwingend bewijs op van (de inhoud van) de door verzender verzonden elektronische communicatie tot het moment dat tegenbewijs is geleverd door de ontvanger.

#### Artikel 18 - Rechts- en forumkeuze

- 18.1 Op alle overeenkomsten tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer is uitsluitend het Nederlands recht van toepassing.
- 18.2 Geschillen welke niet tot de competentie van de kantonrechter behoren worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in de plaats waar Opdrachtnemer gevestigd is.
- 18.2 In afwijking van het bepaalde in het voorgaande lid kunnen Opdrachtgever en Opdrachtnemer kiezen voor een andere wijze van geschillenbeslechting

Leiderdorp, 12 mei 2016